

A Magyar Köztársaság nevében!

A Legfelsőbb Bíróság a dr. Berényi Viktor (...) által képviselt **Tőzsdei Egyéni Befektetők Érdekvédelmi Szövetsége** (...) **felperesnek** dr. Denich Ágnes ügyvéd (...) által képviselt **E. Zártkörűen Működő Részvénytársaság** (...) **I.r.**, és dr. Kohlrusz Milán ügyvéd (...) által képviselt **E. H. E. Zártkörűen Működő Részvénytársaság** (...) **II.r. alperes** ellen választottbíróági ítélet érvénytelenítése iránt indított perében a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 2005. október 19-én hozott 5.G.40.124/2005/8. számú jogerős ítélete ellen a felperes részéről 9. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelme alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 5.G.40.124/2005/8. számú jogerős ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. és II.r. alperesnek 25.000 - 25.000 (Huszonötezer-Huszonötezer) Ft felülvizsgálati perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperes keresetében a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Mellett Szervezett Állandó Választottbíróóság (Választottbíróóság) Vb.04215/2004. számú eljárásában 2004. szeptember 29-én meghozott ítélet érvénytelenítését kérte. Keresetében arra hivatkozott, hogy

a Választottbíróság ítélete sérti a választottbíráskodásról szóló 1994. évi LXXI. törvény (Vbt.) 55. §-a (1) bekezdésének e) pontját és (2) bekezdésének b) pontját. Utalt arra is, hogy a Vbt. 55. §-ának (2) bekezdése a keresetösségi joggal rendelkezőkre nem tartalmaz olyan szűkítő rendelkezést, mint az (1) bekezdésnél, ezért erre az érvénytelenségi okra nemcsak az érintettek, hanem bárki hivatkozhat.

A megismételt eljárásban a felperes perbe vonta a II.r. alperest. Előadta, hogy az alperesek, mint peres felek a választottbíróági eljárásban részére a beavatkozást nem engedték meg. A perben való részvétel, a beavatkozás lehetősége azonban alkotmányos alapjog. A felperest - álláspontja szerint - jogsértő módon zárták ki a választottbíróági eljárásból, ezért úgy kell tekinteni, mint hogy ha a választottbíróági eljárásban félként szerepelt volna.

A megismételt eljárásban hozott ítéletében az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította és kötelezte arra, hogy fizessen meg az I.r. alperesnek 50.000 Ft, a II.r. alperesnek 25.000 Ft perköltséget.

Az első fokú bíróság - a Debreceni Ítéltáblának a korábbi permegszüntető első fokú végzést hatályon kívül helyező végzésében foglalt iránymutatása szerint - elsődlegesen a felperes keresetösségi jogát vizsgálta. Tényként állapította meg, hogy a választottbíróági eljárásban a jelen per II.r. alperese felperesként, míg I.r. alperese alperesként vett részt. A Választottbíróság az ítéletében megállapította, hogy az alperes (jelen per I.r. alperese) igazgatóságának 2004. július 5-én meghozott, 103/2004/Ig. számú határozata az alperes alapszabályába ütközik és jogszabálysértő, ezért a határozatot hatályon kívül helyezte. Megállapította azt is, hogy a választottbíróági felperes (jelen per II.r. alperese) jogszerűen gyakorolta a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. számú törvény (Tpt.) 76. §-ának (2) bekezdésében meghatározott vételi jogát, ezért kötelezte az alperest (jelen per I.r. alperesét) a 102/2004/Ig. számú határozat végrehajtására. Mindebből az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a választottbíróági ítélet a jelen per felperesére, a Tőzsdei Egyéni Befektetők Érdekvédelmi Szövetségére vonatkozóan rendelkezést nem tartalmaz. A bíróság rámutatott, hogy a felperes alaptalanul hivatkozott a jogi érdekeltségére, mert a feleken kívül keresetösségi joga csak azoknak a személyeknek áll fenn, akikre az ítélet rendelkezést tartalmaz, a támadott ítélet pedig reá vonatkozóan konkrét rendelkezést nem tartalmazott. A jogi érdekeltség pedig önmagában a perindítási jogosultságot nem alapozza meg. Az első fokú bíróság kiemelte azt is, hogy tévesen értelmezte a felperes a Vbt. 55. §-a (2) bekezdésének b) pontját akként, hogy a választottbíróági ítélet érvénytelenítését bárki kérheti, ha az ítélet a magyar közrendbe ütközik. Azt ugyanis, hogy ki és milyen határidőn belül

kérheti a választottbírószági ítélet érvénytelenítését, a Vbt.55. §-ának (1) bekezdése határozza meg. Ugyanezen § (1), valamint (2) bekezdése határozza meg, milyen esetekben kérhető az ítélet érvénytelenítése. Ebből az következik, hogy a Vbt. 55. § (2) bekezdésének b) pontja alapján is csak az (1) bekezdésben megjelöltek kérhetik az érvénytelenítést.

A bíróság alaptalannak találta a felperes arra történő hivatkozását is, miszerint az a körülmény is megalapozza a keresetösségi jogát, hogy a választottbírószági eljárásban jogszabályellenesen nem engedték beavatkozni. A Vbt. 55. §-ának (1) bekezdése ugyanis a perindításra jogosultak körét tételesen meghatározza, a bíróság ennek a rendelkezésnek az alapján vizsgálta a felperes keresetösségi jogát.

A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett elő megnevezése szerint fellebbezést, de tartalma szerint felülvizsgálati kérelmet, melyben kérte, hogy a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül, és az elsőfokú bíróságot utasítsa új eljárásra és új határozat meghozatalára.

Hangsúlyozta: az első fokú bíróság álláspontjával ellentétben a választottbírószági ítélet a felperesre is tartalmaz rendelkezést. Az ítélet rendelkező részének az a szövegrészre, hogy " a felperes jogszerűen gyakorolta ... a vételi jogát, ezért kötelezi alperest a 102/2004/Ig. számú határozat végrehajtására..." nyelvtanilag jelen per felperesére is ugyanúgy vonatkozik, mint a II.r. alperesre. Tekintettel arra, hogy - az alperesek által sem vitatottan - a felperes részvényei is a Tpt. 76. §-ának (2) bekezdésében szabályozott vételi jog alá esnek, ez az ítéleti döntés megszünteti a jelen per felperesének tulajdonosi jogait. Ebből kifolyólag az ítélet rá vonatkozóan is tartalmaz rendelkezést, annak ellenére, hogy a Választottbírószág elmulasztotta meghatározni a vételi jog tárgyát képező részvényeket.

A beavatkozási kérelem elutasításával kapcsolatban a felperes kifejtette, hogy az eljárásból való kizárás jogszerűsége egyértelműen előkérdés a keresetösségi jog megítélésének tárgyában, ezért azt - figyelemmel a Vbt. 55. §-a (1) bekezdésének e) pontjára is - vizsgálni kellett volna. A bíróság elutasító döntése ily módon ellentétes az Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdésében rögzített jogállamiság elvével, és az Alkotmány 57. §-ának (1) bekezdésébe ütközik, miután a jogorvoslathoz való jognak nem feltétele a perben való korábbi részvétel.

A felperes szerint a Választottbírószág Eljárási Szabályzata 30. §-ának (2) bekezdése, amely a perbeli felek hozzájáruló nyilatkozatához köti a beavatkozás lehetőségét, közrendbe, jó erkölcsbe ütközik, így a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 200. §-a alapján semmis. A felperes álláspontja szerint a Választottbírószág eljárási szabályzata is kifogásolható jelen per keretei között. A felperest azért is úgy kell tekinteni, mint aki a

választottbíróági eljárásban résztvevő fél, mert a kizárás jogszerűsége eljárásjogilag vizsgálándó, a semmis szerződés, jelen esetben az eljárási szabályzat 30. §-ának (2) bekezdése, létrejöttének időpontjára visszamenőlegesen válik érvénytelenné, és jogsértéssel nem lehet jogokat szerezni, illetve jogokat elvenni. A felperes fenntartotta azt az álláspontját is, hogy keresetösségi joga a Vbt. 55. §-ának (1) és (2) bekezdése alapján külön is értékelendő. Kiemelte, hogy a Vbt. 55. §-a (2) bekezdésének b) pontja tekintetében akkor is el kell rendelni az eljárás lefolytatását, ha a Vbt. 55. §-a (1) bekezdésének e) pontjára vonatkozóan megalapozott lenne a bíróságnak a felperesétől eltérő jogértelmezése.

Végezetül az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 38. §-ának (2) bekezdése alapján indítványozta az eljárás felfüggesztése mellett az Alkotmánybíróság megkeresését annak érdekében, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Vbt. 55. §-a (1) bekezdésének alkotmányellenességét - az Alkotmány 2. § (1) és 57. § (5) bekezdésébe ütközése miatt - és semmisítse meg azt, mert álláspontja szerint ez a rendelkezés korlátozza a felperes jogainak érvényesítését.

Az I-II.r. alperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását kérték.

A keresetösségi jog hiányával összefüggésben úgy érveltek, hogy a felperes nem vitásan félként nem vett részt az eljárásban, másrészt az az ítéleti rendelkezés, amely arra kötelezi az I.r. alperest, hogy a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény (Tpt.) 76. §-ának (4) bekezdésében foglaltak alapján meghozott 102/2004/Ig. sz. határozatát hajtsa végre, annak ellenére, hogy áttételesen a felperesre is kihat, közvetlenül csak az I.r. alperesre tartalmaz kötelező rendelkezést.

A közrendbe ütközés kapcsán az alperesek kifejtették, hogy csak az terjeszthet elő érvénytelenítés iránti keresetet, aki a választottbíróági eljárásban fél volt, illetve akire az ítélet rendelkezést tartalmaz. Az alperesek hangsúlyozták azt is: a felperes tévesen utal a Ptk. 200. és 234. §-aira, mert a jelen eljárás tárgya az ítélet, s nem egy szerződéses jognyilatkozat. Így a felülvizsgálati eljárás keretében nem vizsgálható a Választottbíróóság eljárási szabályzata és annak 30. §-a. A felperes egyebekben akkor sem rendelkezne aktív perbeli legitimációval, ha beavatkozási státusz illetné meg, ugyanis a beavatkozó nem minősül félnek.

A felperesnek a jogorvoslati jog alkotmányellenes kizárására való hivatkozása alaptalan, tekintettel arra, hogy lehetősége lett volna a Választottbíróóság előtt megtámadni a 102/2004/Ig. számú határozatot, ezt nem tette meg, ennél fogva jogorvoslati lehetőségét nem merítette ki.

A felülvizsgálati kérelem alaptalan. A jogerős ítélet helyes jogértelmezéssel utasította el a felperes keresetét a keresetösségi jog hiánya miatt.

A Vbt. felülvizsgálati kérelemben hivatkozott 55. § (1) bekezdése értelmében a fél, továbbá az, akire az ítélet rendelkezést tartalmaz, a Választottbíróság ítéletének részére történt kézbesítésétől számított 60 napon belül keresettel, az ítélet érvénytelenítését kérheti a bíróságtól az ott felsorolt a)-e) pontokban meghatározott érvénytelenítése okok alapján.

A Vbt. 55. § (2) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy a választottbírósági ítélet érvénytelenítése arra hivatkozással is kérhető, hogy

- a) a vita tárgya a magyar jog szerint választottbírósági útra nem tartozik, vagy
- b) az ítélet a magyar közrendbe ütközik.

A jogerős ítélet helytállóan állapította meg, hogy a felperes a választottbírósági eljárásban félként nem vett részt és reá vonatkozóan az ítélet nem is tartalmaz rendelkezést, ekként nem illeti meg őt az a jog, hogy a választottbírósági ítélet érvénytelenítése iránt pert indítson.

E körben a felülvizsgálati bíróság rámutat arra, hogy a felperes a Választottbíróság előtt önállóan megtámadhatta volna az I.r. alperes 102/2004/Ig. számú határozatát. Miután ezt határidőben nem tette meg, a saját jogorvoslati lehetőségét nem merítette ki. Ezt a mulasztását nem pótolhatja azzal, hogy közvetett jogi érdekeltségére hivatkozással a mások között folyamatban volt választottbírósági eljárásban hozott ítélet érvénytelenítését kérje. Ebből következően fel sem merül, hogy a Vbt. 55 § (1) bekezdésének ismertetett rendelkezése a felperes jogainak érvényesítését korlátozná, s ebből következően a felperes alkotmányos alapjogát sértené. Következésképpen alaptalan a felperesnek a felülvizsgálati eljárás felfüggesztése és az Alkotmánybíróság megkeresése iránti kérelme is.

Téves a felperesnek az a jogértelmezése, hogy a Vbt. 55. § (2) bekezdésének b) pontja - azaz a közrendbe ütközés, mint érvénytelenítési ok - alapján a jogerős választottbírósági ítélet érvénytelenítését bárki kérhetné. A jogerős ítélet helytállóan értelmezte a Vbt. 55. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakat összefüggően akként, hogy a Vbt. 55. § (2) bekezdésének b) pontja alapján is csak az (1) bekezdésben megjelöltek kérhetik az érvénytelenítést. Miután a felperes e körbe nem tartozik, ezért a

Vbt. 55. § (2) bekezdésének b) pontja alapján sem jogosult a keresetindításra.

Jelen per tárgya a választottbíróági ítélet érvénytelenítése. Az érvénytelenítés iránti per körébe nem tartozik a Választottbíróóság eljárási szabályzatának felülvizsgálata, ahogy arra az alperesek is helytállóan hivatkoztak.

A kifejtett indokok miatt a Legfelsőbb Bíróság a jogszabályoknak megfelelő jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján. Az alaptalan felülvizsgálati kérelmet benyújtó felperest a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az alperesek felülvizsgálati eljárással kapcsolatban felmerült költségének - jogi képviseleti munkadíjának - megfizetésére. Ennek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003./VIII.22./ IM rendelet 1. § (2) bekezdése, 3. § (3) és (5) bekezdése alkalmazásával határozta meg.

Budapest, 2008. augusztus 27.

Dr.Murányi Katalin sk. a tanács elnöke
Dr.Török Judit sk. előadó-bíró
Váradi Károlyné dr. sk. bíró